

HANS BOUMAN NEEMT MEE

Ad van Liempt

Aan de Maliebaan

Omdat je toch wilt weten wat er destijds bijna bij je om de hoek is gebeurd.

Nikolaus Wachsmann

KL

Alwéér die oorlog, maar in dit monumentale geval echt niet te vermijden.

Willem Ottenspeer

De zanger van de wrok – Biografie Willem Frederik Hermans deel 2

Ook negatieve kritieken kunnen heel nieuwsgierig maken.

Niña Weijers

De consequenties

Het is verdorie de hoogste tijd dat ik kennis maak met dit aanstormende talent.

Bert Natter

Remington

Vader en zoon in een Mercedes op een road trip door Duitsland. Als dat geen omgekeerde *Erlkönig* voor onze tijd zal blijken!

Omdat het alleen maar curiuser en curiuser wordt

Hans Bouman, recensent Engelstalige literatuur, raadt herlezing aan van 'Alice's Adventures in Wonderland'. Het boek van Lewis Carroll dat in de loop van de tijd op zoveel verschillende manieren uitgelegd is.

Vandaag is het exact 150 jaar geleden dat Charles Lutwidge Dodgson, onder zijn nieuwverworven pseudoniem Lewis Carroll, *Alice's Adventures in Wonderland* publiceerde. Het jubileum is wereldwijd aanleiding voor allerlei manifestaties, variërend van exposities tot voordrachten uit het boek, geleerde lezingen, theateruitvoeringen, vertoningen van de meer dan 25 verschillende verfilmingen en wat al niet.

Alice in Wonderland, zoals de populaire titel luidt, is na 150 jaar nog springlevend. Niet slecht voor een verhaal dat, op 4 juli 1862, drie jaar voor de boekpublicatie, in essentie *on the spot* werd verzonnen tijdens een boottochtje dat Dodgson maakte in gezelschap van een collega en de drie dochters van de decaan van Christ Church College, Oxford.

De middelste van de drie, de 10-jarige Alice, was zijn favoriet. Zij werd de beroemdste van de honderden 'child friends' die Dodgson in zijn leven heeft gehad en het was op haar verzoek dat hij zijn spontaan verzonden verhalen te boek stelde.

Waarom is *Alice in Wonderland* 150 jaar na dato nog altijd zo razend populair? En waarom is dat volkomen terecht?

Om te beginnen omdat het een tijloos verhaal is. Hoewel het midden in de Victoriaanse tijd werd geschreven en de nodige impliciete verwijzingen naar de toenmalige maatschappij bevat, zou het verhaal zich net zo goed anno 2015 kunnen afspeelen. Dankzij de eerste illustrator, John Tenniel, hebben velen van ons bij Alice het beeld van een meisje met een schort en lange kousen, maar nadat het copyright van de illustraties was verstreken hebben talloze tekenaars zich aan Alice gewijd en werd ze een Edwardian lady, een flapper of zelfs een tamelijk ondeugend blondje in een minijurk.

Belangrijker is natuurlijk het feit dat het boek, met zijn vele wonderlijke personages en raadselachtige gebeurtenissen, van meet af aan heeft verleid tot interpretatie. Waar het voor de jonge lezer een rijkdom aan soms vermakelijke, dan weer ont-

hutsende of zelfs griezelige miniverhaaltjes bevat, krijgt de volwassene bij elke scène onmiddellijk het gevoel: hier zit vast en zeker meer achter.

Wát er dan precies meer achter de beschreven gebeurtenissen zit, is voor iedere lezer vrij om te bepalen en dat is in de loop der jaren dan ook op de meest uiteenlopende wijzen gebeurd. Carroll liep zijn exegeten

**Bij elke scène krijg
je het gevoel: hier
zit vast en zeker
meer achter**

daarbij niet voor de voeten, want zelf heeft hij zich altijd van nadere uitleg onthouden.

Vandaag de dag wordt Alice door veel lezers beschouwd als een verhaal over een opgroeiend kind dat probeert zich te handhaven in de verwarrende en onlogische grotemensenwereld, met zijn conventies en gebruiken die je eerst moet leren kennen. Een kind, kortom, dat voortdurend de waaromvraag stelt over zaken die voor volwassenen vanzelfsprekend zijn.

In de jaren dertig werd Alice gretig

verklaard aan de hand van Freud, en was het voor menigeen vanzelfsprekend dat het konijnenhol waarin Alice verdwijnt niets anders dan de baarmoeder kon zijn.

In de jaren zestig werd de waterpijprokende rups, die Alice maant van een paddestoel te eten, waardoor ze weer eens van grootte verandert, mede met dank aan Jefferson Airplane gretig verklaard als een verwijzing naar bewustzijnsverruimende middelen. Met LSD experimenterende psychiaters in die tijd verkondigden de boodschap dat Carrolls ongrijpbare verbeeldingskracht verklaard kon worden uit het gebruik van in Victoriaanse tijden vrij beschikbare middelen als opium of laudanum. Voor de goede orde: hiervoor bestaat geen enkele aanwijzing.

In de jaren negentig werd pedofilie een sleutelwoord bij sommige Alice-interpretaties. Was Carrolls toegegeven: buitengewoon grote voorliefde voor jonge meisjes wel zo onschuldig? In haar debuutroman *Still She Haunts Me* (2001) beantwoordt Katie Roiphe deze vraag impliciet met 'nee', maar laat ze in het midden of hij zijn 'impure thoughts' ooit in daden omzette. Ook hiervoor geldt: elke aanwijzing ontbreekt.

Alice in Wonderland: tijdloos en eindeloos interpreteerbaar. Maar het allerbelangrijkste is natuurlijk het pure, door een tomeloze fantasie gedreven vertelplezier dat van de pagina's spat. Veel boeken worden vervelend als je merkt dat je er maar weinig van snapt. Het wonder van Alice is dat je in je verwarring slechts *curiouser* and *curiouser* wordt.

Er bestaan talloze edities van *Alice in Wonderland*. De meest recente Nederlandse uitgave is de vertaling van Sofia Engelsman met illustraties door Floor Rieder.

FICTIE
Lewis Carroll
 (illustraties Floor Rieder)
Alice in Wonderland
 Gottmer; 208 pagina's;
 € 24,95.

